

Commissie van Toezicht RIVM - Jaarverslag 2014

Inhoudsopgave

1	Samenvatting.....	2
2	Inleiding.....	3
3	Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht	4
3.1	Taak.....	4
3.2	Samenstelling	4
3.3	Ondersteuning	4
3.4	Vergaderingen.....	4
3.5	Zelfevaluatie Commissie van Toezicht	5
4	Het RIVM in 2014	6
4.1	CCKL-accreditatie centrum Infectieonderzoek, Diagnostiek en Screening (IDS) van het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb).....	6
4.2	DEKRA-audit.....	6
4.3	Innovatie	6
4.4	PPS-beleid.....	7
4.5	Voortgang ontwikkeling labstrategie	7
4.6	International Association of National Public Health Institutes (IANPHI).....	7
4.6	Rol Commissie van Toezicht bij deskundigengesprekken	8
5	Strategisch Programma RIVM (SPR), voorheen Strategisch Onderzoek RIVM (SOR)..	9
5.1	Selectie nieuwe ronde SPR 2015-2018	9
5.2	SOR-Jaaroverzicht 2013.....	9
5.3	Communicatieplan SPR 2014-2015.....	10
5.4	Nieuwe evaluatiesystematiek voor SPR.....	10
5.5	Wijziging managementafspraken SOR, daterend uit 2002.....	10
6	Wetenschappelijke audits.....	12
6.1	Methodologie	12
6.2	Wetenschappelijke audit Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten.....	12
6.3	Wetenschappelijke audit Drinkwater.....	12
6.4	Mid-term review Strategisch Beleidsplan CIb 2011 t/m 2015.....	13
7	Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit	14
8	Oordeel van de Commissie	15

1 Samenvatting

De Commissie van Toezicht RIVM heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM. Op basis van haar bevindingen stelt de Commissie jaarlijks een verklaring op over het kwaliteitsniveau van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM. Haar oordeel rapporteert zij vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

In 2014 is de Commissie geïnformeerd over de oogst van de preproposals voor de nieuwe ronde SPR 2015-2018. De Commissie acht het belangrijk om nauw te worden betrokken bij de keuze en invulling van de speerpunten en nieuwe projecten. De Commissie acht immers een balans tussen de onafhankelijke adviesfunctie versus toetsing van de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van groot belang.

De Commissie is er van overtuigd dat het Strategisch onderzoekprogramma een essentiële bouwsteen vormt voor de kwaliteit van het werk van het RIVM. Bezuinigen op de kennisinfrastructuur zal onherroepelijk leiden tot duurzaam verlies aan diepte en breedte van het SPR en zal ook breder neerslaan binnen het RIVM.

Tevens is de Commissie geïnformeerd over het SOR-Jaaroverzicht 2013. De Commissie benadrukt het belang om deze positieve exposure breder te presenteren, zoals ook aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

De Commissie is eerder in 2013 terstond geïnformeerd over de onmiddellijke schorsing van de CCKL-accreditatie van het centrum IDS door de Raad van Accreditatie. Ook in 2014 is de Commissie ingelicht over het vervolg en de hierop genomen acties. Op 4 juni 2014 heeft opnieuw een auditcommissie het centrum IDS bezocht.

De Commissie is eind december 2014 geïnformeerd over het besluit van de algemeen directeur van de Raad voor Accreditatie om op basis van het advies van de vergadering van de Commissie Accreditaties van 17 december 2014, de accreditatie van het laboratorium voor onderzoek en verrichtingen op het gebied van Medische Microbiologie toe te kennen per 17 december 2014 tot en met 31 december 2019.

In 2014 heeft de wetenschappelijk audit 'Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten' plaatsgevonden en is voortgang geboekt in de voorbereiding van de wetenschappelijke audit 'Drinkwater'.

Ook is de Commissie geïnformeerd over de voortgang van het Strategisch Beleidsplan CIb 2011-2015 aan de hand van een tussentijdse evaluatie.

De Commissie is eerder in 2013 geïnformeerd over het voornemen van het RIVM om aan te sluiten bij het IANPHI-initiatief voor de ontwikkeling van een evaluatieleidraad voor National Public Health Institutes. Het instituut heeft in het najaar van 2014 deelgenomen aan een pilot in Marokko. Tevens is de Commissie geïnformeerd over het streven van het RIVM te zijner tijd op dit abstractieniveau een totale RIVM-brede visitatie te laten uitvoeren en ondersteunt van harte dit initiatief.

De Commissie verklaart op grond van de verschaft informatie, de positieve resultaten van de gevoerde wetenschappelijke audit 'Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten', de mid-term review Strategische Beleidsplan CIb 2011-2015 en de gevoerde discussies met de instituutleiding, dat het RIVM er wederom in is geslaagd om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek binnen het instituut te waarborgen. De Commissie spreekt haar waardering, maar tegelijk ook haar bezorgdheid uit dat het RIVM deze positieve resultaten behaalt onder de voortdurende dreiging van ingrijpende bezuinigingen op de kennisinfrastructuur van het Ministerie van VWS.

2 Inleiding

In dit Jaarverslag doet de Commissie van Toezicht van het RIVM verslag van de bevindingen van haar werkzaamheden in 2014. Op basis van deze bevindingen stelt de Commissie een verklaring op over het kwaliteitsniveau (Hoofdstuk 8) van het onderzoek van het RIVM. Haar oordeel rapporteert zij vervolgens aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

Het oordeel is met name gebaseerd op wetenschappelijke audits die in opdracht van de Commissie worden uitgezet en onderwerpen die door de leiding van het RIVM, al dan niet op verzoek, zijn voorgelegd aan de Commissie. De Commissie laat zich daarnaast informeren over een aantal vaste onderwerpen zoals de invulling, uitvoering en evaluatie van het Strategisch Programma RIVM (SPR) en over de stand van zaken rond kwaliteitssystemen.

Tevens neemt zij in haar oordeel de bevindingen van de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit mee, die rapporteert aan de Commissie van Toezicht.

In de volgende hoofdstukken komen de belangrijkste ontwikkelingen en gebeurtenissen aan de orde die in het jaar 2014 hebben gespeeld in relatie tot de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek en op basis waarvan de Commissie haar oordeel velt.

Het volledige Jaarverslag van de Commissie wordt gepubliceerd via de website van het RIVM. Een korte samenvatting van het Jaarverslag van de Commissie wordt opgenomen in de Jaarrapportage RIVM 2014 aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

3 Samenstelling en werkwijze Commissie van Toezicht

3.1 Taak

De Commissie van Toezicht heeft tot taak het wetenschappelijk niveau van het RIVM te bewaken. Dit doet zij door toezicht te houden op én te adviseren over het niveau en de kwaliteit van uitvoering van het onderzoek en het kwaliteitssysteem van het RIVM. De Commissie voert, in overleg met de instituutleiding van het RIVM, wetenschappelijke audits uit en is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Tevens ziet de Commissie erop toe dat kritiek van wetenschappelijke aard van binnen of buiten het RIVM op correcte wijze wordt afgehandeld. De formele positie van de Commissie is vastgelegd in de Wet op het RIVM.

3.2 Samenstelling

De samenstelling van de Commissie zag er in december 2014 als volgt uit:

Leden benoemd op voordracht van de KNAW:

prof. dr. E.J. Ruitenbergh (voorzitter) (internationale volksgezondheid)
prof. dr. J.W.M. van der Meer (geneeskunde en infectieziekten)

Leden aangewezen door de minister van VWS:

prof.dr. J.A. Knottnerus (geneeskunde en volksgezondheid)
prof.dr. J.G.A.J. Hautvast (voeding en voedselveiligheid)
prof.dr. J.H. Kingma (kwaliteit en veiligheid van de gezondheidszorg)
prof.dr.ir. I.M.C.M. Rietjens (toxicologie en voedselveiligheid)
prof.dr. J.P. Mackenbach (maatschappelijke gezondheidszorg)

Leden aangewezen door de minister van I&M:

prof.dr. J.C.M. van Eijndhoven (risico's en risicocommunicatie)
prof.dr. H.J.P. Eijssackers (ecologie en ecotoxicologie)

Lid aangewezen door de minister van EZ:

prof.dr. R. Rabbinge (levenswetenschappen en voedselzekerheid)

3.3 Ondersteuning

Het secretariaat van de Commissie van Toezicht is belegd bij het RIVM. Mevrouw M. Grasso is aangesteld als secretaris van de Commissie van Toezicht.

3.4 Vergaderingen

De Commissie is in 2014 vijfmaal bijeen gekomen. Deze bijeenkomsten nemen elk één dagdeel in beslag.

De bijeenkomsten vonden plaats op de volgende data: 13 maart, 5 juni, 25 september, 16 oktober en 27 november.

Op 17 november vond het jaarlijkse overleg plaats tussen de voorzitter van de Commissie en enkele leden van de Commissie met de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

3.5 Zelfevaluatie Commissie van Toezicht

De zelfevaluatie heeft plaatsgevonden in een besloten vergadering van de Commissie van Toezicht op 13 maart 2014.

De Commissie merkt o.a. op het zeer belangrijk te achten om goed te worden geïnformeerd over de internationale ontwikkeling van het RIVM.

De zelfevaluatie Commissie van Toezicht is besproken met de pSG van het Ministerie van VWS tijdens het jaarlijkse overleg op 17 november 2014.

4 Het RIVM in 2014

Om haar taak goed te kunnen vervullen, is het voor de Commissie van belang dat zij goed en tijdig wordt geïnformeerd over ontwikkelingen die betrekking hebben op de positie van het RIVM.

De Commissie waardeert het dan ook zeer dat de DG RIVM aan het begin van iedere bijeenkomst de Commissie uitvoerig informeert over de laatste ontwikkelingen en laatste stand van zaken rondom het RIVM. Dit biedt de Commissie de gelegenheid om advies hierover uit te brengen of kritische vragen te stellen. En, indien zij dit wenselijk acht, belangrijke onderwerpen te agenderen voor een latere vergadering.

4.1 CCKL-accreditatie centrum Infectieonderzoek, Diagnostiek en Screening (IDS) van het Centrum voor Infectieziektebestrijding (CIb)

In november 2012 heeft het CCKL een audit bij het centrum IDS uitgevoerd. Op 12 juli 2013 werd door de Raad van Accreditatie met onmiddellijke ingang de CCKL-accreditatie van het centrum IDS geschorst. De Commissie is hierover, als ook over de historie hiervan, terstond geïnformeerd door de DG RIVM.

Vervolgens is de Commissie ingelicht over de inmiddels genomen acties.

Op 30 oktober 2013 is de schorsing opgeheven voor zowel het microbiële laboratorium als voor de perinatale screening. Vervolgens heeft het RIVM op 3 december 2013 een schrijven ontvangen waarin wordt gesteld dat de accreditatie voor de perinatale screening wel is verlengd, maar de accreditatie voor het microbiële laboratorium niet. Als argument is gegeven dat er geen operationeel kwaliteitssysteem aanwezig is. Deze conclusie wijkt af van het advies van de auditcommissie waarin werd gesteld dat er wel sprake was van een operationeel kwaliteitssysteem.

Niet alleen in 2013 maar ook in 2014 is de Commissie telkenmale terstond door de DG RIVM en directeur Centrum Infectiebestrijding geïnformeerd over het vervolg. De Commissie heeft meerdere malen haar grote bezorgdheid uitgesproken.

Op 4 juni 2014 heeft opnieuw een auditcommissie het centrum IDS bezocht.

De Commissie is eind december 2014 geïnformeerd over het besluit van de algemeen directeur van de Raad voor Accreditatie om op basis van het advies van de vergadering van de Commissie Accreditaties van 17 december 2014, de accreditatie van het laboratorium voor onderzoek en verrichtingen op het gebied van Medische Microbiologie toe te kennen per 17 december 2014 tot en met 31 december 2019.

4.2 DEKRA-audit

De Commissie is in 2014 terstond geïnformeerd over een groot aantal tekortkomingen, welke zijn geconstateerd tijdens de jaarlijkse certificeringsaudit door de DEKRA. Voor de afwijkingen uit deze audit zijn door het RIVM plannen van aanpak opgesteld.

De Commissie is eind 2014 schriftelijk op de hoogte gesteld van de goede afwikkeling DEKRA-certificering.

4.3 Innovatie

In het kader van RIVM 2020 wordt innovatie op het RIVM actief gestimuleerd.

De Commissie is geïnformeerd over de benoeming van prof.dr. Flemming Cassee tot innovatie-ambassadeur.

De Commissie heeft kennis genomen van het Actieplan-Innovatie op het RIVM, het concept-plan van aanpak Innovatieprijs 2014, de evaluatie van de in 2014 gehouden Innovatie-cafés en van het overzicht van de meest recente (succesvolle) innovatie in de centra. De Commissie ondersteunt graag de brede benadering en de frisse kijk op de organisatie van het Innovatieteam.

De Commissie is onder de indruk van dit initiatief en deze ambitie.

4.4 PPS-beleid

Het RIVM wordt steeds meer geconfronteerd met de behoefte aan de mogelijkheid om publiek-private samenwerking aan te gaan. Deze behoefte komt mede voort uit de strategie RIVM 2020 waarin is uitgesproken dat meer werk wordt gemaakt van het door ontwikkelen van onderzoeksresultaten tot innovatieve toepassingen in de maatschappij, gericht op het realiseren van een gezonde bevolking en een gezonde leefomgeving (valorisatie). Ook staat met het oog op innovatie meer samenwerking tussen publieke en private partners prominent op de agenda bij het nationale topsectorenbeleid en internationaal bij EU-programma's zoals Horizon 2020. Ten slotte wordt het RIVM via zijn netwerken regelmatig voor samenwerking benaderd door private partijen.

De Commissie is geïnformeerd over het stimuleren van en het uitbouwen van het PPS-beleid binnen de begrenzingen die het RIVM nu eenmaal heeft vanwege zijn positie binnen de Rijksoverheid en rol als 'trusted advisor' van een aantal departementen.

De Commissie heeft ingestemd met het getoonde toetsingskader, en voegt hieraan toe om telkenmale zeer selectief te blijven zijn.

Het spreekt voor zich dat, indien zich mogelijke verstrengelingen aandienen, de Commissie hierover direct wordt geïnformeerd.

4.5 Voortgang ontwikkeling labstrategie

De Commissie is in december 2013 geïnformeerd over de voorlopige resultaten van het project Strategisch Toekomstplan Laboratoria RIVM dat begin 2013 van start is gegaan. Aanleiding voor het project is de constatering van de Directieraad RIVM dat er behoefte is aan gemeenschappelijke uitgangspunten met betrekking tot de binnen het RIVM uit te voeren laboratoriumwerkzaamheden, aan een laboratoriumstrategie en uiteindelijk een plan om, als afgeleide van het strategisch plan, van het huidige Antonie van Leeuwenhoek terrein naar de nieuwbouw in het Utrecht Science Park te gaan. Daarbij moet worden bekeken op welke manier de laboratoriumorganisatie zo efficiënt en effectief mogelijk ingericht kan worden. De Commissie onderschrijft het belang van een Laboratoriumstrategie en herkent zich in de uitgangspunten. De verdere uitwerking van de Laboratoriumstrategie is 2014 voortgezet.

De Commissie is geïnformeerd over de voorlopige resultaten. De Commissie wijst op de zeldzame diagnostiek van het laboratorium medische microbiologie en heeft vervolgens een aantal aanbevelingen gedaan.

De Commissie is onder de indruk van het vele werk dat ook in 2014 is verricht en zal de verdere ontwikkeling met belangstelling blijven volgen.

4.6 International Association of National Public Health Institutes (IANPHI)

Het RIVM heeft de ambitie om meer samen op te trekken met internationale topinstituten op het gebied van public health om zo ook uitwisseling te stimuleren en elkaar op instituutniveau wederzijds te ondersteunen.

De Commissie is eerder in 2013 geïnformeerd over het voornemen van het RIVM om aan te sluiten bij het IANPHI-initiatief voor de ontwikkeling van een evaluatieleidraad voor National Public Health Institutes.

In 2014 heeft IANPHI deze evaluatieleidraad ontwikkeld voor visitatie van lid-instituten.

De Commissie is geïnformeerd over het voornemen van het RIVM om als instituut in het najaar van 2014 deel te nemen aan een pilot in Marokko. Tevens is de Commissie geïnformeerd over het streven van het RIVM te zijner tijd op dit abstractieniveau een totale RIVM-brede visitatie te laten uitvoeren.

De Commissie onderschrijft het belang om naast het SEP meerdere protocollen te hebben en ondersteunt van harte dit goede initiatief.

De Commissie zal de verdere ontwikkeling met grote belangstelling volgen.

4.6 Rol Commissie van Toezicht bij deskundigengesprekken

In 2014 is de Commissie geïnformeerd over persoonlijke beschuldigingen van een non-gouvernementele organisatie aan RIVM-medewerkers op het gebied van multitoxiteitswerkzaamheden voor de EFSA en EU.

Ook is de Commissie terstond geïnformeerd over kritische opmerkingen van een Belgische toxicoloog over het RIVM-rapport 'Onderzoek naar blootstelling aan PX10 en de mogelijke gevolgen van die blootstelling voor defensiepersoneel' in een uitzending van het televisieprogramma EenVandaag.

De Commissie heeft in beide kwesties een rol kunnen spelen bij het vinden van onafhankelijke mediators/gespreksleiders binnen de KNAW.

Beide deskundigengesprekken zijn naar tevredenheid van beide partijen verlopen.

5 Strategisch Programma RIVM (SPR), voorheen Strategisch Onderzoek RIVM (SOR)

De Commissie van Toezicht RIVM is nauw betrokken bij de invulling die het RIVM geeft aan strategisch onderzoek. Zij adviseert de DG RIVM over de inhoudelijke kwaliteit van het Strategisch Programma RIVM (SPR):

1. de inhoudelijke kaders (speerpunten) die leidend zijn voor de keuze van projecten;
2. toetsingsmethodiek van resultaten van het SPR;
3. resultaten van SPR-projecten.

De financiering van SPR-projecten vindt plaats binnen een vierjaarlijkse cyclus.

5.1 Selectie nieuwe ronde SPR 2015-2018

In 2015 start een nieuwe SPR-cyclus met zes nieuwe speerpunten en nieuwe projecten. Met de benoeming van de Chief Scientific Officers (CSO's) is de verantwoordelijkheid voor de aansturing van het SPR-budget door de DG RIVM gemandateerd aan de CSO's. Bij de vorming van het nieuwe programma wordt rekening gehouden met de resultaten van de evaluatie van het selectieproces 2011-2014.

In de maartvergadering is de Commissie geïnformeerd over de oogst van de preproposal SPR-ronde 2015-2018. Per speerpunt is een verdeling gemaakt in research, capacity building en innovatie. Na de selectie van de preproposals zijn er 112 preproposals uitgewerkt tot proposal. Nadat de reviewcomités een selectie hebben gemaakt, waarbij is getoetst op kwaliteit en op relevantie voor het speerpunt, is in de novembervergadering het oordeel van de Commissie gevraagd over de uiteindelijke proposals.

De Commissie acht het belangrijk om nauw te worden betrokken bij de keuze en invulling van de speerpunten en nieuwe projecten. De Commissie acht immers een balans tussen de onafhankelijke adviesfunctie versus toetsing van de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek van groot belang.

De Commissie is er van overtuigd dat het Strategisch onderzoekprogramma een essentiële bouwsteen vormt voor de kwaliteit van het werk van het RIVM. Bezuinigen op de kennisinfrastructuur zal onherroepelijk leiden tot duurzaam verlies aan diepte en breedte van het SPR en zal ook breder neerslaan binnen het RIVM.

5.2 SOR-Jaaroverzicht 2013

De Commissie wordt met het SOR-Jaaroverzicht 2013 geïnformeerd over de voortgang van het Strategisch Onderzoek RIVM. Dit overzicht wordt jaarlijks opgesteld. Na vier jaar wordt een evaluatie van het vier-jaarlijkse programma gemaakt.

In het SOR-Jaaroverzicht 2013 zijn relevante gegevens bijeen gebracht over de geleverde producten in 2013 (zowel uit de ronde 2011-2014 als de ronde 2007-2010). De wetenschappelijke impact per speerpunt is berekend op basis van de verschenen publicaties in het jaar 2013. Deze impactfactor fungeert tevens als KMS-prestatie-indicator. Ook is een overzicht van de bestede financiën opgenomen.

Weliswaar is de publicatiecultuur zeker verbeterd toch ziet de Commissie ook graag welke publicaties per project zijn opgeleverd. Ook acht de Commissie het essentieel dat er per project meer aandacht is voor de maatschappelijke relevantie van de resultaten.

De Commissie is van oordeel dat het Jaaroverzicht een samenvatting laat zien van mooie voorbeelden die laten zien waarom het Strategisch onderzoek juist wèl bij het RIVM is uitgevoerd en juist niet bij anderen.

De Commissie benadrukt het belang om deze positieve exposure te presenteren aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

5.3 Communicatieplan SPR 2014-2015

De Commissie is geïnformeerd over het Communicatieplan SPR 2014-2015, waarin staat beschreven hoe het RIVM de bekendheid van (de resultaten van) SPR, en hiermee ook de zichtbaarheid van het RIVM, kan vergroten. Het doel is om specifiek SPR en de output ervan effectiever onder de aandacht te brengen bij interne en externe doelgroepen.

De Commissie onderschrijft het belang van een professioneel Communicatieplan SPR en ondersteunt van harte het element van éénduidige communicatie met één overkoepelende kernboodschap, namelijk 'Met het Strategisch Programma staat het RIVM klaar voor de vragen van morgen'.

5.4 Nieuwe evaluatiesystematiek voor SPR

De huidige evaluatiesystematiek voor de wetenschappelijke kwaliteit van het SPR is gebaseerd op gemiddelde journal impact factoren per speerpunt. Daarnaast worden aantallen (andere) producten gemonitord en wordt een beperkt aantal indicatoren voor maatschappelijke impact gemeten. Tevens wordt de inhoudelijke voortgang per project gemonitord. Op basis hiervan wordt jaarlijks verantwoording afgelegd aan de Commissie van Toezicht en aan de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS.

Er zijn binnen en buiten het RIVM ontwikkelingen die het nodig maken om de huidige wijze van monitoring en evaluatie te herijken, te weten de discussie in de wetenschappelijke wereld rondom het gebruik van impactfactoren, de toenemende belangstelling om maatschappelijke relevantie te meten en de komst van de CSO's die het SPR aansturen.

De Commissie is geïnformeerd over de aanzet voor de nieuwe systematiek voor de evaluatie van het SPR. Het is het voornemen dat dat nieuwe systematiek gebruikt gaat worden bij de evaluatie van de SPR-cyclus 2015-2018.

De Commissie complimenteert de instituutleiding met de nieuwe systematiek. Eerdere opmerkingen uit de Commissie zijn in dit document mooi verwerkt en de vereiste onafhankelijkheid is voldoende geborgd.

De Commissie ondersteunt van harte de goede gesprekken met jonge onderzoekers op het gebied van expertiseontwikkeling.

5.5 Wijziging managementafspraken SOR, daterend uit 2002

Als vervolg op de herziening van de Managementafspraken tussen de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS en de DG RIVM zijn ook de SOR-Managementafspraken aan herziening toe. De huidige afspraken dateren uit 2002, geformuleerd bij de instelling van het RIVM als agentschap.

De Commissie heeft kennis genomen van het concept-document en kan zich vinden in de rol die voor de Commissie is geschetst in deze managementafspraken. Het definitieve document Managementafspraken SPR wordt uiteindelijk ondertekend door de eigenaar van het RIVM, de pSG van het Ministerie van VWS, en de DG RIVM.

6 Wetenschappelijke audits

6.1 Methodologie

Wetenschappelijke audits van onderdelen van het instituut vormen een belangrijk instrument voor de Commissie bij de uitvoering van haar taak. De Commissie is in deze opdrachtgever, stelt de doelstelling en de samenstelling vast van de auditcommissie vast en evalueert het verslag.

De Commissie hanteert bij de audits het door de KNAW, NWO en VSNU vastgestelde Standard Evaluation Protocol (SEP) 2009-2015.

De algemene doelstelling is de beoordeling van de 'state of the art' van de wetenschap op het terrein van het betreffende onderdeel door een internationale groep van deskundigen. Naast de wetenschappelijke beoordeling vraagt de Commissie nadrukkelijk om ook de maatschappelijke relevantie in ogenschouw te nemen.

Een dergelijke internationale groep van deskundigen onder extern voorzitterschap wordt ondersteund door een externe secretaris. Twee leden van de Commissie, die per toerbeurt worden aangewezen (afhankelijk van het onderwerp van de evaluatie), vormen de begeleidingscommissie (liaison officers) die de voortgang van het proces bewaakt.

6.2 Wetenschappelijke audit Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten

De Commissie heeft het RIVM in 2013 uitgenodigd om in 2014 een wetenschappelijke audit 'Risicobeoordeling en beleidsadvisering stoffen en producten' ("Risk Assessment of and research and policy advice on chemical substances and products at RIVM" te houden. Hierbij worden uitgezonderd gewasbeschermingsmiddelen, biociden en (dier)geneesmiddelen. In deze wetenschappelijke audit zal men zich met name richten op die stofgroepen waar het RIVM ook een eigenstandige sturende taak heeft. Het RIVM vervult op het gebied van de risicobeoordeling van stoffen en producten (non food) een belangrijke rol voor de reguliere opdrachtgevers. Het RIVM opereert hier op het grensvlak van wetenschap en beleid. De Commissie onderschrijft het buitengewone belang van deze kerntaak van het RIVM.

De auditcommissie bestond uit Prof. Jim Bridges (voorzitter), Dr. Meg van Bogaert (secretaris), Prof. Bas Blaauboer, Dr. Glenn Suter, Dr. Jack de Bruijn, Dr. Jean-Nicolas Ormsby en Dr. Sharon Munn. Liaison officers vanuit de Commissie waren Prof. Eijndhoven en Prof. Eijsackers.

Tijdens de Commissievergadering op 13 maart heeft een eerste bespreking plaatsgevonden over de scope van de wetenschappelijke audit en over de Terms of References. In de junivergadering heeft de Commissie o.a. gereflecteerd op de doelstelling om na te gaan hoe effectief het RIVM is in het beïnvloeden van de internationale (EU) arena.

Op 30 september tot en met 2 oktober heeft de wetenschappelijke audit plaatsgevonden. De bevindingen van deze wetenschappelijke audit als ook het plan van aanpak voor de implementatie van de aanbevelingen worden in de eerste vergadering van de Commissie in 2015 geagendeerd. Daarbij wordt ook de secretaris van de auditcommissie uitgenodigd.

De Commissie is zeer lovend over de bijzonder adequate voorbereiding en aanpak van deze wetenschappelijke audit.

6.3 Wetenschappelijke audit Drinkwater

De Commissie heeft het RIVM uitgenodigd om in 2014 een wetenschappelijke audit 'Drinkwater' uit te laten voeren. Het RIVM beschikt over een klein team van experts die beleidsadviserende taken

hebben en beleidsonderbouwend onderzoek uitvoeren. Het betreft hier de laatste ‘drinkwaterexperts’ in Rijksdienst. De rol van het RIVM op dit thema is met name te karakteriseren als monitoren van de ontwikkelingen, uitvoeren en adviseren aangaande regelgeving voor de Rijksoverheid, calamiteitenrespons en in mindere mate kennis genererend onderzoek.

Gedurende 2014 is de Commissie op de hoogte gehouden van het verloop van de voorbereidingen van de wetenschappelijke audit. Zo is onder meer gebleken dat slechts twee van de drie beoordelingscriteria uit het SEP 2015-2021 van toepassing zijn op deze wetenschappelijke audit. Mede in het licht van de bevindingen bij de regie-audit ‘Centrum voor Bevolkingsonderzoek’ in 2013, waarbij het SEP voor deze regie-audit niet onverkort kon worden gehanteerd, doet de Commissie het verzoek aan de dienstleiding van het RIVM om inzichtelijk te maken welke soorten werkzaamheden er binnen het RIVM zijn om zo tot een voorspelbare leidraad of protocol te komen voor de toepassing van de verschillende typen (wetenschappelijke) audits bij het RIVM.

Liaison officers vanuit de Commissie zijn Prof. Rietjens en Prof. Rabbinge.

De wetenschappelijke audit Drinkwater zal plaatsvinden in januari 2015.

6.4 Mid-term review Strategisch Beleidsplan CIb 2011 t/m 2015

Het Strategisch Beleidsplan CIb is opgesteld naar aanleiding van de evaluatie van het CIb door Boer & Croon en de wetenschappelijke audit, beide in 2010, en loopt van 2011 t/m 2015. Het Beleidsplan gaat in op vijf strategische onderwerpen (netwerkorganisatie; subsidiebeleid; internationale samenwerking; onderzoek; rol en betekenis van laboratoria) en vier inhoudelijke onderwerpen (vaccinatieprogramma’s; antimicrobiële resistentie en zorggerelateerde infecties; zoonosen; soa). De visie van het Beleidsplan is geoperationaliseerd in 19 toetsbare doelstellingen.

Uit de mid-term review blijkt dat voor 13 van de 19 doelstellingen de voortgang ‘volgens plan’ of ‘reeds behaald’ is. Enkele doelstellingen vereisen de komende tijd extra inzet. Het betreft de versterking van de interne samenwerking en het stellen van prioriteiten met betrekking tot het eigen werkprogramma, en dan met name het prioriteren tussen inhoudelijke onderwerpen.

De Commissie heeft o.a. een nadere toelichting gevraagd over de hoge tarieven, over de flexibiliteit van het personeelsbestand, het netwerk, eigenaarschap van data en de samenwerking met ontwikkelingslanden. Door financiering van DGIS is een samenwerking met twee instituten in Ethiopië en in Gambia tot stand gekomen voor een periode van 4 jaar. De Commissie is van mening dat de periode van samenwerking tenminste 10 jaar zou moeten behelzen. Hierover worden nog steeds door de dienstleiding gesprekken gevoerd met DGIS.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de voortvarendheid waarmee de doelstellingen ter hand zijn genomen en wordt graag verder in 2015 over de voortgang van het Beleidsplan geïnformeerd.

7 Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit

Per 1 januari 2013 is prof. dr. W.P.M. Hoekstra voor 2 jaar herbenoemd als Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit (VWI) voor het RIVM. De VWI rapporteert, zoals is vastgelegd in het Reglement Wetenschappelijke Integriteit RIVM, aan de Commissie. Deze neemt in haar oordeel over de wetenschappelijke kwaliteit van het RIVM de bevindingen van de VWI mee.

In 2014 heeft niemand vanuit het RIVM de Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit benaderd.

Prof.dr. W.P.M. Hoekstra legt per 1 januari 2015 zijn functie als VWI bij het RIVM neer. In de novembervergadering heeft de Commissie en de instituutsleding afscheid genomen van prof. Hoekstra. Behalve woorden van dank is ook gememoreerd diens bijzondere bijdrage aan, en enthousiasme voor de masterclasses wetenschappelijke integriteit.

Prof.dr. J. van Gijn wordt per 1 januari 2015 benoemd als Vertrouwenspersoon Wetenschappelijke Integriteit voor het RIVM.

8 Oordeel van de Commissie

De Commissie van Toezicht is van mening dat de instituutsleiding van het RIVM zich zeer goed bewust is van veranderingen in zijn omgeving zowel nationaal als internationaal.

De Commissie spreekt haar waardering uit voor de wijze waarop het RIVM daarop in speelt door te kiezen voor vernieuwingen binnen het werkveld en waar nodig zal zij als Commissie het proces graag ondersteunen.

Het belang dat de instituutsleiding hecht aan het in stand houden van de wetenschappelijke kwaliteit, ook in internationale context, in tijden van bezuinigingen en krimp, is lovenswaardig.

De ambitie die de instituutsleiding voor ogen heeft om het instituut een adequaat wetenschappelijk aanzien te laten behouden op zowel nationaal als internationaal niveau wordt met kracht onderschreven en de Commissie benadrukt het belang van een dergelijke wetenschappelijke autoriteit voor het bestaansrecht van het RIVM als kennisinstelling.

De Commissie complimenteert de instituutsleiding van het RIVM over de kwaliteit van het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke publicaties.

Ook is de Commissie zeer te spreken over de voortvarende aanpak rondom de schorsing van de CCKL-accreditatie van het centrum IDS, alsmede de finale afwikkeling rondom de DEKRA-certificering.

De Commissie verklaart op grond van de verschaft informatie, de positieve resultaten van de gevoerde wetenschappelijke audit 'Risicobeoordeling en beleidsadviesgeving stoffen en producten', de mid-term review Strategische Beleidsplan 2011-2015 en de gevoerde discussies met de instituutsleiding, dat het RIVM er wederom in is geslaagd om de wetenschappelijke kwaliteit van het onderzoek binnen het instituut te waarborgen. De Commissie spreekt haar waardering, maar tegelijk ook haar bezorgdheid uit dat het RIVM deze positieve resultaten behaalt onder de voortdurende dreiging van ingrijpende bezuinigingen op de kennisinfrastructuur van het Ministerie van VWS.